

EDITORIAL

LA DIADA DE L'ONZE DE SETEMBRE

Per Lluís Nicolau d'Oliver

Els partits polítics, a l'exili, no poden actuar igual que si estiguessin a Catalunya. La seva posició és molt diferent. La finalitat d'un partit polític, a casa nostra, és la de propagar o sembrar, al màxim, els seus ideals, fer el major nombre de prosèlits, de cara, un dia, a obtenir les majories i governar, bo i posant aleshores a la pràctica la doctrina que hom ha practicat.

A l'exili, això no és possible. El nombre de militants, sempre és molt reduït. El fet de viure lluny de la Pàtria, sense contacte directe amb el nostre poble, sense saber quina és la seva manera de pensar actual, fa que tampoc es pugui pretendre obtenir allí nous adeptes. Parlar, doncs, de governar, és només voler fer el ridícul.

Nosaltres creiem que la missió dels polítics catalans, a l'exili, ha d'ésser la de mantenir el caliu nacionalista, conservar i estimar cada dia més la nostra llengua, aconseguir una comunitat catalana a l'entorn de les Institucions i de la Presidència de la Generalitat, la qual doni el major suport moral i material als nostres germans de l'interior. Les nostres discrepàncies les ventilarem, al seu dia, en les assemblees democràtiques davant el poble de Catalunya, que és el que, de fet, ha de decidir, finalment, el camí a seguir.

Però, malauradament, no és aquesta l'actuació que han seguit tots els polítics catalans. Alguns, poc seriosos, els plau jugar a fer política de baix sostre, sense un alè de concòrdia i no res edificant. L'única cosa que els interessa és promoure soroll, puix que aquest és el mitjà més adequat per a donar-se a conèixer. Actuen sempre com si es trobessin en ple període electoral.

Una reunió de quatre o cinc d'aquests elements, és suficient per a crear un grup polític, o per a nomenar-se directius d'un partit polític ja existent, o fins i tot per a constituir-se en un superpartit. Amb un segell ben llampant i amb un nom cridaner (on hi ha sempre el mot nacional) pretenen haver aconseguit el miracle de representar tots els catalans. Tot seguit signen pactes, llicencen anatemes, donen certificats de catalanitat, d'honorabilitat, de prestigi, sense pensar que la seva catalanitat, la seva honorabilitat i el seu prestigi són, potser, també posats en dubte!

No han estat elegits democràticament, no representen ningú, i de vegades la seva actuació política no ha estat pas massa clara, per no dir una mica tèrbola; però, aquests fets, no tenen importància per a ells, puix que tenen el segell. Això és l'essencial, aquesta és la seva única força, el que els permet adreçar-se al públic.

Aquesta gent ens recorda la següent anècdota: Al començament de la nostra guerra civil, arribà al port de Barcelona un vaixell alemany carregat de productes químics, matèries necessàries per a la fabricació d'explosius, indispensables per a poder continuar la lluita contra els militars sublevats. En aquells moments, la càrrega i descàrrega del moll estava sota el domini d'un dels Comitès, elements incontrolats que no obeïen a ningú, que feien la guerra pel seu compte. Cada Comitè tenia el seu segell i no acceptava ordres que no portessin estampades, en el paper, les seves insígnies. El Govern de la Generalitat donà l'ordre de descarregar aquell vaixell, però no fou obeïda pels elements del Comitè del port. Al·legaren, amb un zel excessiu, que el vaixell era feixista i, de més a més, l'ordre no provenia del seu Comitè, ni portava imprès el seu segell. El Govern insistí, pressionà, obtenint el mateix resultat negatiu. No hi havia res a fer.

Per a resoldre pacíficament aquest difícil problema, un secretari del Govern de la Generalitat se li va acudir fabricar un altre segell més llampant, amb colors virolats i lletres estrofolàries, que féu imprimir a la capçalera d'un ofici on s'ordenava el desembarc immediat dels esmentats productes químics. En veure estampat aquest nou emblema, el Comitè, els incontrolats del port, quedaren embadocats i exclamaren: «Ara sí que està bé.» I tot seguit deixaren descarregar les mercaderies. El nostre secretari, sortosament, no va fer mai més ús d'aquell segell.

Malgrat els segells, els mots nacionals, els noms tonitrnants, aquests grupets, aquests Consells i superpartits han anat fracassant sorollosament en el transcurs del nostre exili, substituint-se un darrer l'altre. L'últim intent, el de l'anomenat Consell Nacional, ha acabat —davant de certes actituds confuses i desconcertants, que no tenen res absolutament d'antifranquistes— amb la desbandada. Totes les seves personalitats, tota la gent de prestigi o d'un xic de relleu, se n'ha separat, quedant reduït a un grupet més, que no es cansa de presentar ponències —a qui? ...—, que parla sempre d'unió i, en canvi, fomenta la picabaralla.

Aquest grupet, que en el fons deu estar ressentit i dolgut per l'èxit que acaba d'obtenir l'honorable President de la Generalitat senyor Josep Tarradellas, en la visita que ha fet a algunes repúbliques del continent americà, a fi d'aconseguir la unitat de tots els catalans a l'entorn de les Institucions, ara ha convocat un nou Congrés (l'anomenen nacional), que té per finalitat l'escàndol, la difamació, cobrir de llot el nom de Catalunya.

Després de vint anys d'exili, és ben llastimós que encara hi hagi qui s'entretengui en fer circular propaganda tan poc patriòtica!

Però, de la mateixa manera que aquells Comitès incontrolats desencadenaren el desordre i ajudaren a fer perdre la guerra, semblant el desencant i pèrdua de fe en la República, l'actuació d'aquests grups, Consells i superpartits —els nous Comitès de l'exili, fruit de la vanitat i de l'ambició personal—, porten la desunió i la confusió entre els catalans, ajudant a la prolongació del nostre desterrament.

Igual que els Comitès d'ahir, els Comitès d'avui desapareixeran i passaran a l'oblit, amb el menyspreu del poble català.

En la tebior de l'estiu que ja s'acaba —la verema bat el seu ple, el sol converteix en or i en aram el verd de les fulles— els catalans evocuem el record de l'Onze de Setembre del 1714, personificant l'homenatge en la figura del Conseller Rafael de Casanova.

Els qui vàrem entrar a aquest segle en edat de raó, hem vist néixer i créixer el fervor de l'homenatge, fins arribar a aquell apoteòsic 1938 —ple de pressentiments.

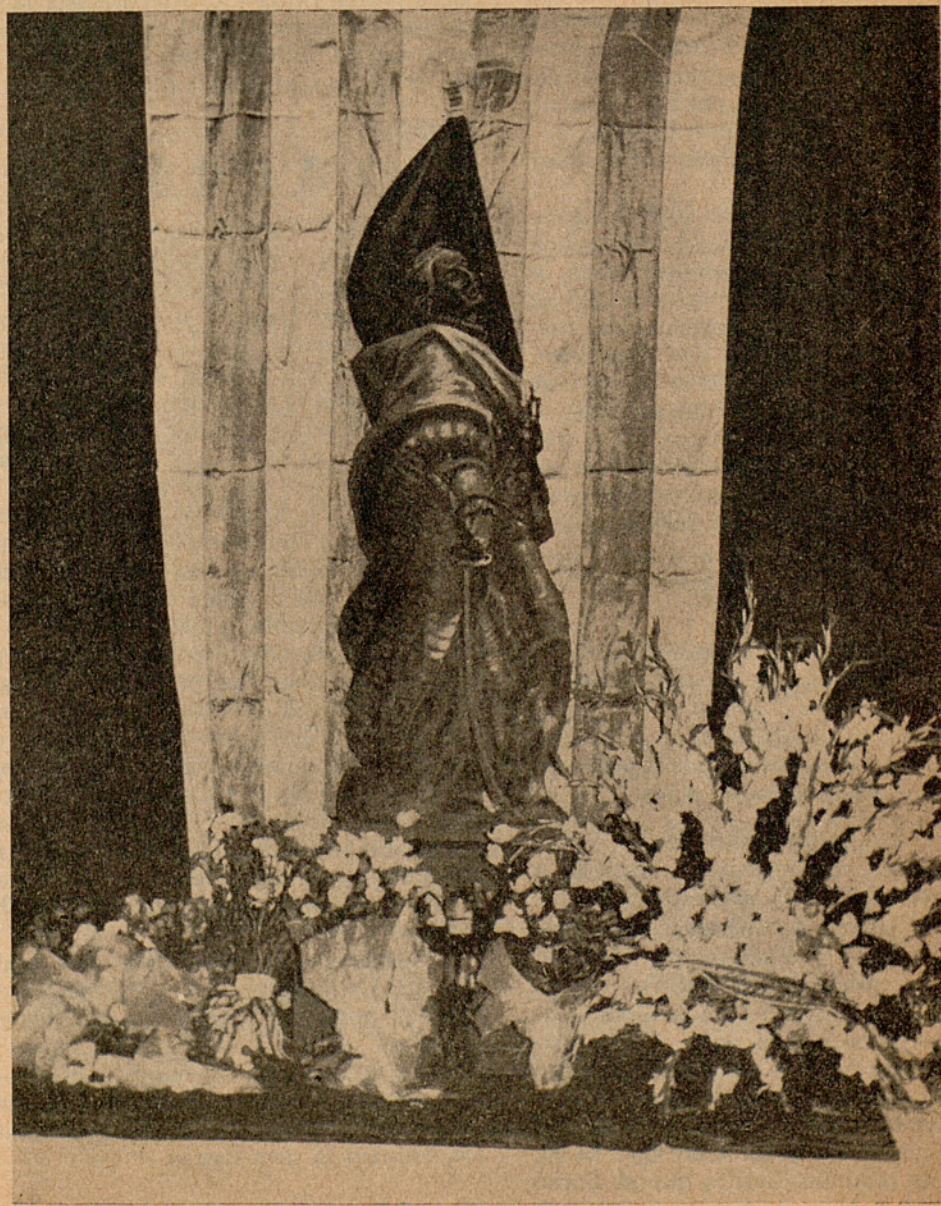
A Rafael de Casanova l'havien cantat els poetes de la Renaixença, amb Pau Clarís i Ramon Fivaller, com a defensor de la llibertat de Catalunya; un carrer de la nova Barcelona li era dedicat, i la seva estàtua era de les vuit que decoraven el Saló de Sant Joan. Tanmateix el nom de Rafael de Casanova no era gaire conegut, i l'Onze de Setembre era, àdhuc a Barcelona un dia com els altres. Tot canvia de sobte, quan el primer ajuntament catalanista, reivindicant l'herència de l'antic Consell de Cent, pren l'acord de dur corporativament una corona a l'estàtua del Conseller caigut en la defensa de la ciutat. Cada any augmenta el nombre de corones i de garbes de flors que s'ajunten a l'ofrena municipal. D'any en any també creix el romiatge ciutadà. L'estàtua del Conseller és traslladada al nou monument de la Ronda de Sant Pere. Les batudes poli-

ciaques i les interdiccions governatives sota el règim, gairebé crònic, d'estat de guerra o de suspensió de garanties, acreixen la densitat patriòtica i el prestigi de la diada. L'homenatge iniciat a Barcelona s'extén arreu de la terra catalana. Gràcies a aquelles persecucions i a l'espontània adhesió del poble, l'Onze de Setembre esdevé una festa —la Festa Nacional de Catalunya.

Festa Festa, és una paraula joiosa. L'ànima d'una festa ha d'ésser l'alegria. ¿Com hem pogut, doncs, els catalans convertir en festa la commemoració d'una data dolorosa? ¿No és això gairebé com transformar en himne nacional una marxa fúnebre? ¿Haurem d'aplicar-nos també a nosaltres, a Catalunya, aquells versos de l'Oda a Espanya de Maragall?

T'han parlat massa dels Saguntins
i dels qui per la pàtria moren:
les teves glòries i els teus records,
records i glòries només de morts...
.....
et satisfies d'honres mortals
i eren tes festes els funerals.

¿Per què d'una derrota —heroica i gloriosa, sí, però derrota— n'hem fet la festa nacional? No manquen pas a la nostra història dates no menys glorioses, no menys heroiques —però de signe positiu. Les victòries que integren la terra catalana, les que li ajunten Mallorca i

Rafael de Casanova, símbol dels nostres màrtirs de l'Onze de Setembre de 1714